

FOTOS: JACQUELINE VAN CUIJK

MAASMOND SCHILDERT MONUMENTALE PANDEN IN HOORN

Wapenschild kroon op **Westfries Museum**

Vanwege de discussies over het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen op marktplaats de Roode Steen in Hoorn, kwamen de gevels van het Westfries Museum de afgelopen maanden regelmatig voorbij in de media. Die staan er weer stralend bij dankzij het onderhoudsschilderswerk van Maasmond Leeuwarden. De kroon op het werk, het plaatsen van het schild met het wapen van West-Friesland, liet echter lang op zich wachten. Pas na twee jaar restauratie kon dit worden voltooid.

• DOOR WOUTER MOOIJ

het bedrijf dat het schilderwerk uitvoerde. “En het museum draaide gewoon door toen wij aan het werk waren.”

Het meerjarenonderhoud aan het Westfries Museum maakt deel uit van een bredere Europese aanbesteding van de gemeente Hoorn die Maasmond binnenhaalde. “Zowel wij als de gemeente zelf inspecteren jaarlijks de objecten en kijken dan of het onderhoud, uitgaande van het gewenste niveau en de budgettering, nu moet plaatsvinden of nog een jaar kan worden doorgeschoven ten opzichte van de cyclus”, vertelt Van Lingen.

Het Westfries Museum was echter nodig toe aan een schilderbeurt, zo werd in 2017 vastgesteld. Van Lingen: “We hebben al het buitenschilderwerk aan het complete museumcomplex uitgevoerd - inclusief de gevels met houten luifels die de binnentuin omsluiten - en daarnaast zijn alle kozijnen aan de binnenkant geschilderd.” Buiten zijn de gevelelementen afgelakt met Rubbol SB en de muren geschilderd met Alphaloxan. Binnen is de watergedragen PU versterkte hoog zijdeglans lak BL Safira ingezet. Het goed uitvoeren van het binnenschilderwerk >

MAASMOND

Het Rotterdamse schildersbedrijf Maasmond, gesticht in 1898, is in ruim een eeuw uitgegroeid tot een professionele onderneming die het complete onderhoud, de volledige inrichting (ook stoffering) en renovatie van grote en kleine vastgoedprojecten voor haar rekening neemt. Er wordt gewerkt vanuit twee zelfstandige opererende vestigingen: Rotterdam en Leeuwarden.

Sinds 2000 is Mark van Lingen (foto) vestigingsmanager van Maasmond Leeuwarden. Een bouwkundige in hart en nieren. “Als je alleen met schilderwerk je geld moet verdienen, dan laat je kansen liggen”, aldus Van Lingen. “Indien je een compleet verhaal kunt bieden - projecten turnkey kunt opleveren - dan ben je echt in staat de klant te ontzorgen.” Hiervoor beschikt het bedrijf in Leeuwarden zelf over circa tien vaklieden en werkt daarnaast met verschillende vaste partners. “We wisselen wel eens van samenstelling, want je moet scherp en marktconform blijven, maar op deze manier weet je wat je aan elkaar hebt en kun je de kwaliteit leveren die voor ogen staat.”

1. Gezicht vanaf de Roode Steen op de twee voorgevels van het Westfries Museum met links het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen

2. Het grote houten wapenschild uit 1790 domineert nu weer fier de gevel in classicistische stijl

3. Restauratie van het wapenschild

4. Alle metalen onderdelen werden in Rubbol EPS plus gezet en afgelakt met SB plus. Verschillende accenten werden verguld

Het Westfries Museum is gevestigd in het oude Statencollege, gebouwd in 1632 voor de Gecommitteerde Raden van West-Friesland en het Noorderkwartier. Het gebouw wordt gekenmerkt door een gevel in de stijl van de Hollandse Renaissance. De monumentale huisvesting geeft het museum, sinds 1881 gehuisvest in dit rijksmonument, een bijzonder karakter. De collectie en het gebouw vertellen samen het verhaal van de Gouden Eeuw, waarmee Jan Pieterszoon Coen, geboren in 1587 in Hoorn, onlosmakelijk is verbonden (zie kader op pag. 26).

In 1994 kreeg het museum een uitbreiding. Het naastgelegen gebouw, Roode Steen 16 en tot dan toe in gebruik als bank, werd bij het museumcomplex getrokken. Dit pand bestond oorspronkelijk uit twee huizen, maar in 1790 kregen deze panden één voorgevel in classicistische stijl, naar een ontwerp van architect Leendert Viervant.

Wapenschild

Het voelde dan ook letterlijk als de kroon op het werk toen, na een twee jaar durende restauratie, het wapenschild uit 1790 - met het wapen van West-Friesland - terug op het dak werd geplaatst. “Het sluitstuk van een onderhoudsklus waarbij de combinatie van bereikbaarheid en veiligheid de grootste uitdaging was”, aldus Mark van Lingen, vestigingsmanager van Maasmond Leeuwarden,

JAN PIETERSZOOM COEN

Jan Pieterszoon Coen (Hoorn 1587 - Batavia 1629) was koopman, directeur-generaal en gouverneur-generaal van de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC). Hij stichtte Batavia, het huidige Jakarta. Hij werd bij leven geroemd als krachtadig en visionair bestuurder, maar evenzeer bekritiseerd om zijn gewelddadige optreden bij het verwerven van handelsmonopolies in Indië. De bijnaam 'slachter van Banda' dankt hij aan het uiterst gewelddadige optreden in 1621 op de Banda-eilanden. Van de circa vijftienduizend mensen werd 90 procent omgebracht. Volgens critici verdient Coens gewelddadige handelspolitiek in de Indische archipel geen eerbetoon en daarom maken zij bezwaar tegen zijn beeld op het marktplein in Hoorn.

Het monumentale hek dat de binnenplaats afsluit, dateert uit 1729

Buiten kon worden volstaan met een 2,5 schilderbeurt

De luiken zijn van zwaar eikenhout

was volgens Van Lingen best nog wel een uitdaging vanwege de geconditioneerde ruimten in het museum. “De relatief hoge luchtvochtigheid vanwege de kunstwerken, in combinatie met de enkelglas ramen, hield onze schilders aardig bij de les.”

Buiten is, waar nodig, eerst houtrot gesaneerd en uiteindelijk een 2,5 schilderbeurt uitgevoerd, waarbij de bestaande kleurstelling van de panden werd aangehouden. Speciale aandacht vroegen de vele ornamenten aan de gevel en ook het bladgoud dat is hersteld.

Abseilen

De onderhoudsstaat van de voorgevel van het pand waar vroeger het Statencollege was ondergebracht, viel relatief mee. Daar zijn vooral de luiken en metalen onderdelen - de ankers en het monumentale hek dat de binnenplaats afsluit - onder handen genomen. Het verwijderen van de zware eiken luiken, sommigen meer dan twee meter hoog, was nog een operatie op zich. Van Lingen: “Uiteindelijk zijn die allemaal verwijderd en in de werkplaats van Schildersvakopleiding Friesland in Leeuwarden door leerlingen in de wintermaanden opgeknapt. Ze hebben goed werk geleverd. Het was wel even wennen dat - op last van de architect - scheuren ook echt scheuren moesten blijven. Die luiken zijn in deze toestand immers meer dan honderd jaar oud geworden. Dan moet je ze niet strak willen maken. Mooi dat leerlingen het vak kunnen leren in zo'n specifiek project.” De dakkapellen boven op het voormalige Statencollege waren echter onbereikbaar voor hoogwerkers. “De bereikbaarheid was een drama. Uiteindelijk zijn deze dakkapellen door - via ons ingeschakelde - abseilende schilders uit Sint Nicolaasga in de verf gezet.”

Houtherstel

Aanvankelijk zou het grote houten wapenschild uit 1790 op zijn plaats blijven, maar houtsnijder Eelco van Roden constateerde al snel dat dit onmogelijk was. Het hout was te verrot om op locatie deelvervanging uit te kunnen voeren. Daarom werd het kunstwerk in 2018 van het dak getakeld en gerestaureerd in zijn atelier in Enkhuizen. Een enorme klus, waaraan hij pas na een half jaar kon beginnen omdat het houtwerk eerst goed moest drogen. “Ook het Enkhuizer Aannemersbedrijf (AEB), architectenbureau TPAHG uit Hoorn en onze schilder Peter Sjoerdstra werkten mee aan de restauratie om alles weer in originele staat terug te krijgen. Voor het schilderen kon beginnen, heeft de aannemer het complete wapenschild

Alle luiken zijn geschilderd in de werkplaats van Schildersvakopleiding Friesland

De houten luifel die de binnentuin omzoomd, kende relatief veel houtrot

De gevel van Roode Steen 16 werd geheel in de steigers gezet, inclusief inbraakbeveiliging en camera's

aan de bovenkant eerst met lood beklopt om inwatering van de houten onderdelen in de toekomst te voorkomen”, vertelt Van Lingen.

Het Westfries Museum heeft natuurlijk een reputatie als het gaat om kunstroof; hiermee werd in 2005 de internationale pers gehaald. Logisch dat tijdens de onderhoudswerkzaamheden strenge beveiligingsmaatregelen golden. De opgestelde steiger, die was voorzien van een megagroot doek met communicatie over de lopende tentoonstelling, was niet alleen ontoegankelijk gemaakt met anti-inklimvoorzieningen, maar hing tevens vol met camera's. Van Lingen: “Veiligheid voor alles.” •